

November 2012

Bornholms bidrag til udvikling af Danmarks krydstogtsturisme

Bornholms
Regionskommune

Statslig infrastrukturinvestering 2013-2015

Kolofon

■ Projektets kontaktadresse
Hardy.pedersen@brk.dk
Tlf. 3018 1392

Projektet er udviklet af Bornholms Regionskommune med følgende deltagere:

Hardy Pedersen

Vej- og havnechef,
Bornholms Regionskommune

Thomas Bendtsen

Havnedirektør,
Rønne Havn AS

Carsten Andersen

Administrerende direktør,
Nexø Havn

Henrik Eibye

Chefkonsulent,
Regional udvikling
Bornholms Regionskommune

Pernille Kofod Lydolph

Direktør,
Destination Bornholm

Gitte Holmsberg

Skibsmægler,
Plum, Møller
og Skovgaard

Paw Brylet

Marketingchef,
Destination Bornholm

Lars Albæk

Projektleder,
Væksthus Hovedstaden

Jakob Jensen

Havnekoordinator,
Bornholms Regionskommune

Lene Feldthus Andersen

Direktør, Center for Regional- og
Turismeforskning

Philip Rasmussen

Rådgivende arkitekt

Jens Rørbech

Rådgivende ingeniør

Jørgen Bülow Beck

Direktør, Havnecon AS

Bornholms Regionskommune, Teknik og Miljø - Skovløggen 4, 3770 Tejn, www.brk.dk, +45 5692 0000

- 112 nye danske arbejdspladser
- 31 mio. ekstra i statskassen - hvert år

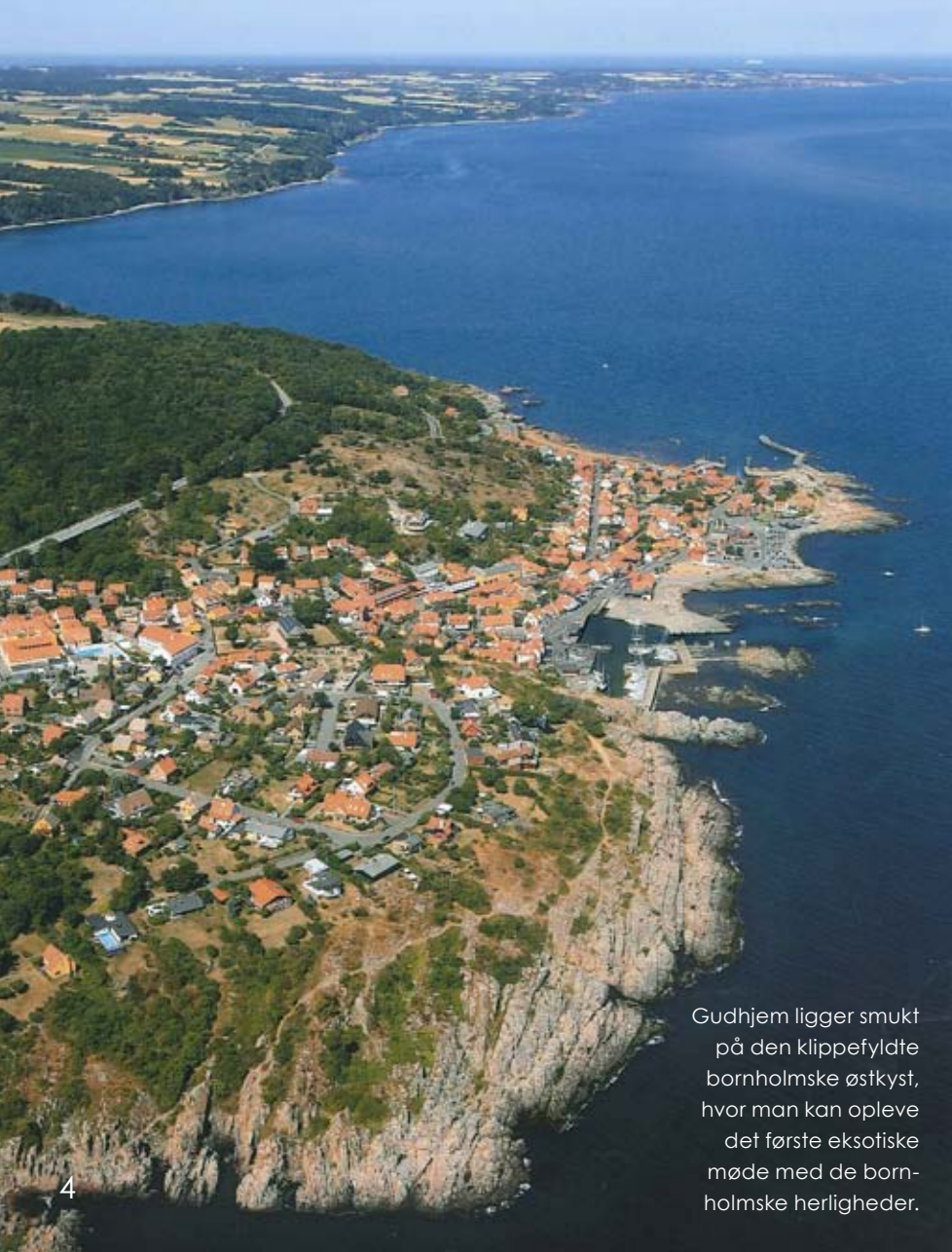
Det er nogle af konsekvenserne af at investere 140 mio. i krydstogtsinfrastruktur på Bornholm.

Hvide krydstogtskibe i det blå vand og glade turistgæster på oplevelse i den danske kultur og natur. Den danske krydstogtssturisme er allerede en succes, der med sin årlige omsætning på over 1,3 mia. kroner er en stor gevinst for den danske turistindustri, men udviklingsmulighederne er større endnu. Den udvikling er og vil vi gerne være en del af på Bornholm. Som landets største krydstogtsdestination udenfor København er Bornholm i en unik position til at vise, hvordan krydstogtsturisme kan skabe vækst, arbejdspladser og udvikling – også udenfor hovedstaden.

Men mens potentialerne for vækst og udvikling er store og stigende, er udfordringerne og konkurrencen ligeså. Krydstogtskibene bliver i disse år større og større og medtager flere og flere passagerer. Dette er både en stor mulighed og en stor udfordring, da de større skibe kræver nye og udvidede kajlanlæg for at kunne lægge til. Dette nødvendiggør investeringer i tidssvarende infrastruktur, der kan håndtere disse skibe. Denne erkendelse er man nået frem til flere steder i Østersøregionen, hvor der i disse år investeres massivt i ny krydstogtsinfrastruktur. Gør vi ikke det samme, risikerer vi at krydstogtskibene og de dertilhørende arbejdspladser og udviklingsmuligheder forsvinder ud af landet. Ikke fordi krydstogtskibene og rederierne ikke vil komme - men fordi utilstrækkelige kajlanlæg og besejlingsforhold

umuliggør besøg fra de nye, store skibe. Nærværende krydstogtsprojekt viser, hvordan Bornholm kan styrke den danske krydstogtsturisme. Ved at stille vores eksotiske ø med alle dens oplevelser og kvaliteter til rådighed for en statslig infrastrukturinvestering på 140 mio. kroner vil projektet muliggøre anløb af fremtidens krydstogtskibe og tiltrække 180.000 krydstogtskibegæster om året - alene på Bornholm. Med Bornholms perfekte placering i forhold til København er alle i branchen enige om, at en investering på Bornholm vil betyde nye danske arbejdspladser (også udenfor Bornholm) og 31 mio. ekstra i statskassen - hvert år.

Med andre ord en ganske lønsom investering for Danmark, som det er vores håb at regeringen vil se på med interesse.

Gudhjem ligger smukt på den klippefyldte bornholmske østkyst, hvor man kan opleve det første eksotiske møde med de bornholmske herligheder.

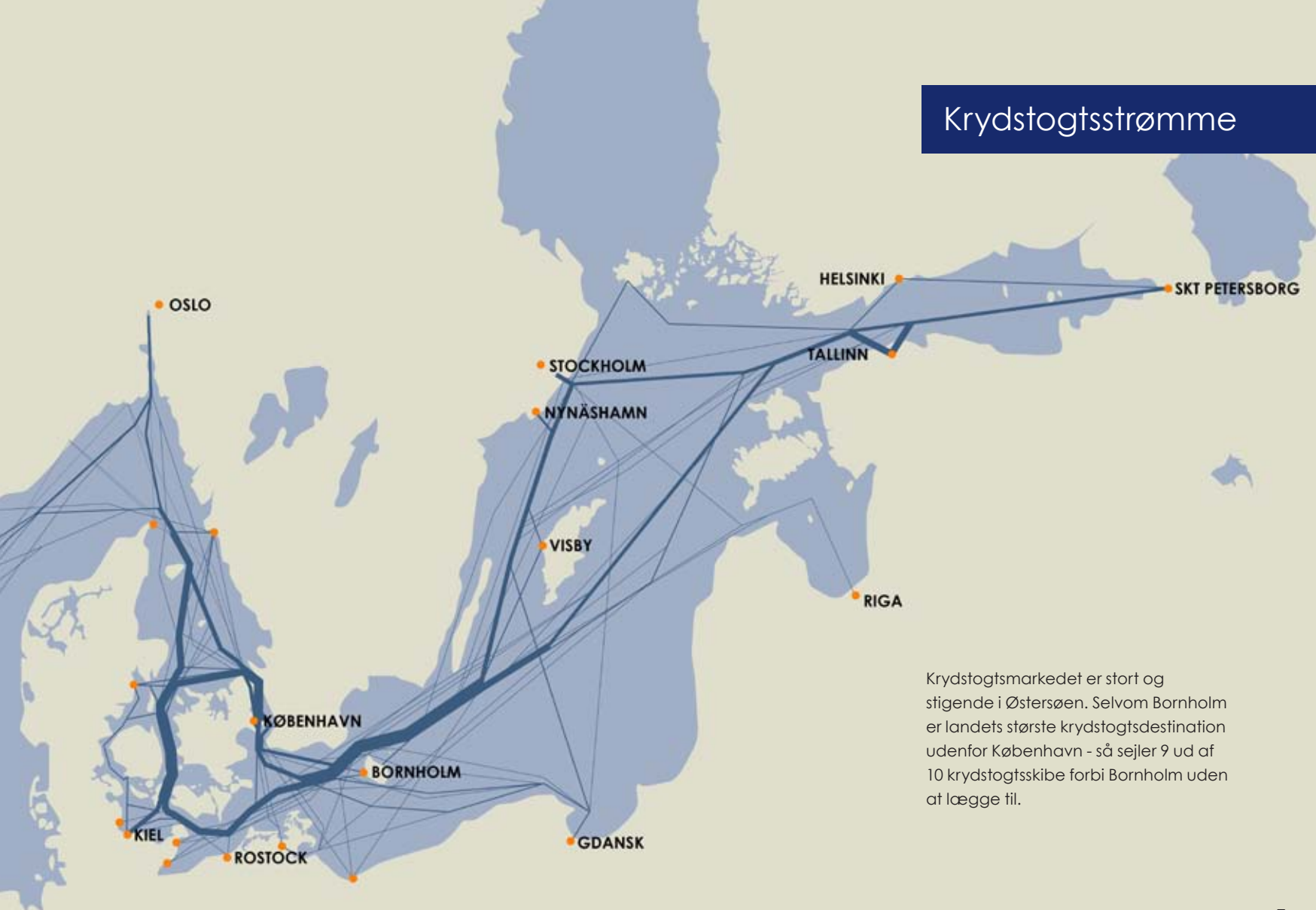
Global vækst i krydstogt

- 33 mio. krydstogtsturister inden 10 år
- 65% flere

Krydstogtsturismen er det feriemarked, der vil opleve den største relative vækst de næste mange år. Således bygges der på verdensplan normalt mellem 2 og 4 nye krydstogtsskibe om året, men i øjeblikket er der 18 nye skibe i ordre. Det potentielle marked for krydstogtsturisme er ligeledes meget stort - eksempelvis har kun mellem 1 og 2 % af den tyske befolkning været på krydstogtsferie. Med de nye, større skibe med plads til flere passagerer er priserne for et krydstogt desuden faldet til et niveau, hvor mellemindkomstgrupper også kan være med. Krydstogt er således ikke længere forbeholdt den ældre, velhavende amerikaner, men tiltrækker i stigende grad også yngre par og børnefamilier. Beregninger viser at antallet af krydstogtgæster på verdensplan vil stige fra de nuværende 20 mio. til mere end 33 mio. i løbet af de kommende 10 år. Samtidig er krydstogtsmarkedet i Østersøen særlig stigende, da rederier og ikke mindst deres kunder helt rigtigt betragter området som et fredeligt farvand med eksotiske oplevelsesmuligheder.

Krydstogtsstrømme

Krydstogtsmarkedet er stort og stigende i Østersøen. Selvom Bornholm er landets største krydstogtsdestination udenfor København - så sejler 9 ud af 10 krydstogtskibe forbi Bornholm uden at lægge til.

Krydstogtsudviklingen i Danmark

- 1 mio. krydstogts-gæster i København
- 1 mia. i omsætning i København
- København investerer massivt i ny krydstogtsinfrastruktur

København er Skandinaviens største krydstogtsdestination, hvor antallet af krydstogts-gæster er vokset med 10 pct. i gennemsnit de sidste 10 år - til 819.000 i 2011. Aldrig før har så mange krydstogtskibe besøgt København som i 2011, hvor branchen satte ny rekord, både med antallet af skibe og passagerer. I alt 368 gange lagde et krydstogtskib til i Københavns havn i løbet af året - en vækst på 20 pct. i forhold til 2010. Væksten i antallet af passagerer fra 2005 til 2011 har i alt været på over 80 procent, mens væksten i antal skibe har været på over 30 pct. Denne udvikling bekræfter trenden, at

større og større skibe besøger København. Med 819.000 krydstogts-gæster og 232.000 besætningsmedlemmer gik over 1 mio. gæster i land i løbet af 2011 og tog på besøg i den danske hovedstad. De lagde en omsætning i byen, som for første gang oversteg 1 mia. kr. Set over en længere årrække har krydstogtsaktiviteterne været en enestående succes for København. Med det estimerede passagertal for 2012 er der tale om en fordobling siden 2005. I de kommende år forventes mere end 1 mio. krydstogts-gæster at besøge København årligt, hvilket er baggrunden for at ByogHavn in-

Tendenserne inden for krydstogtturismen

- Mange nye og store skibe
- Nye kundegrupper
- Investeringer i tidssvarende infrastruktur
- Længere sæsoner
- Øgede miljøkrav

vesterer mere end 500 mio. i nye krydstogts-terminaler i Københavns Nordhavn. Krydstogtturismen er dog ikke kun stigende i København. Også i provinsen er antallet af krydstogts-gæster øget indenfor de seneste år. Moderne krydstogts-gæster efterspørger netop de ting, Bornholm kan tilbyde: En exotisk ø med rigtig mange oplevelser indenfor kort afstand. En investering i krydstogt på Bornholm er med andre ord en gylden mulighed for at tiltrække turister til Danmark, der ellers i disse år har det svært med at tiltrække og fastholde feriegæster.

ByogHavn investerer mere end 500 mio i 3 nye krydstogts-terminaler i Københavns Nordhavn med i alt 1050 meter nye krydstogtskajer.

Krydstogtskibe er blevet en del af havne- og bybilledet i Rønne.

Bornholms bidrag til dansk krydstogt

■ Bornholms styrke på turistområdet - kan hele landet få glæde af

De store krydstogtsrederier har alle uden undtagelse udvist stor interesse for Bornholm. Grunden er, at Bornholm repræsenterer et eksotisk indslag perfekt placeret mellem København og de andre store byer i Østersøen. Der er således bred enighed i branchen om, at Bornholm er et enestående supplement til storbyanløb i København, Helsinki, Stockholm og Skt. Petersborg. Bornholm har målrettet siden anden ver-

denskrig arbejdet på at udvikle turismen omkring sit helt unikke lokale særkende. Rundkirkerne, røgerierne, Hammershus, naturen, cykelvejene, lokale fødevarer, kunsthåndværk og gourmet. Øen og dens natur er blevet solide attraktioner, som turisterne har taget godt imod. Bornholm er således i dag blevet en veludviklet turistdestination, der giver et væsentligt bidrag til at krydre turistoplevelsen i Østersøen.

Den bornholmske gastronomi er en opdagelsesrejse i sig selv - i fremtiden starter den allerede ombord på krydstogtskibene.

Potentialet for krydstogsturisme er således allerede nu meget stort. Og med tidsvarende krydstogtsinfrastruktur på Bornholm, vil Bornholm sikre flest mulige krydstogsturister i Danmark, nye arbejdspladser, og en større afledt dansk krydstogtsøkonomi.

Det er kort sagt en investering til gavn for hele Danmark.

Svaneke er en af Bornholms mest elskede byer, berømt og belønnet for sin fine bevaring. Her har krydstogtsturerne mulighed for at opleve byens helt særlige kvaliteter.

Krydstogtspanens økonomi

Krydstogtsskib ankre op på Reden set fra Gudhjem Mølle, august 2012. Skibene bliver større i fremtiden.

■ 140 mio. skal der investeres

Bornholm har igennem mange år opbygget store kompetencer omkring krydstogsturisme. Disse kompetencer er dog i fare for at forsvinde, i takt med at krydstogtskibene må fravælge Bornholm, alene på grund af, at skibene er for store og ikke har tidssvarende anløbsmuligheder.

For at undgå dette scenarie, skal der investeres i ny infrastruktur.

Kajer med over 10 meters vanddybde og gode besejlingsforhold er helt afgørende for at fastholde og udvikle de bornholmske muligheder for dansk krydstogt. I dag er der på Bornholm en del chalupanløb, hvor gæsterne sejles i land fra krydstogtskibene i små både. Det er dog langt fra optimalt, da antallet af passagerer, der går i land på en given destination, har vist sig at falde markant i det øjeblik, man ikke kan gå direkte i land, men kun kan komme i land ved hjælp af tenderbåde. Således er der en direkte sammenhæng mellem tidssvarende infrastruktur og det antal turister, der går i land - og dermed også den omsætning krydstogt skaber. Endnu værre er det, når et anløb til den

Budget

Rådgivning og projektering af EU udbud incl. analyser	24.000.000,-
700 meter krydstogtskaj med 10 meters vanddybde	54.000.000,-
Etablering af nødvendig vanddybde, rummelighed m.m. i Rønne Havn	37.000.000,-
Terrorsikring	11.000.000,-
Supplerende infrastruktur ved nye krydstogtskajer, buspladser veje og stier m.m.	14.000.000,-
Ialt	140.000.000,-

exotiske Ø erstattes af en meddelelse over højtalerne om at skibet ikke anløber Bornholm som planlagt, men fortsætter uden stop til f.eks Stockholm eller Helsingfors - det er en negativ oplevelse, der er vanskelig at kompensere - og det er derfor vigtigt, at Bornholm bliver en destination krydstogtsrederierne trygt kan planlægge med. Og en del af baggrunden for at der skal investeres i ny infrastruktur.

Hammershus, Nordeuropas største borgruin, ligger dramatisk næsten 100 meter over havet. Med det dybe Hammervand helt ind til klipperne kan de bornholmske krydstogtgæster stå på dækket eller kigge ud ad vinduerne og op til Leonora Christinas fængsel i den gamle borg

Krydstogtsprojektets effekter

- Nye arbejdspladser
- Nye skatteindtægter
- Nye udviklingsmuligheder - for hele landet

Hovedgrebet i infrastrukturinvesteringerne på Bornholm er en større krydstogtskaj i Rønne med mulighed for anløb af skibe på op til 320 meter, samt en alternativ anløbsmulighed på østkysten, der kan supplere hinanden, hvis vindforholdene nødvendiggør dette. Disse investeringer vil øge antallet af skibe og antallet af passagerer markant. 180.000 udenlandske turister, der gæster Bornholm på krydstogt,

giver således en netto effekt for Bornholm og for resten af Danmark på 75,6 mio. kr. heraf 52,42 mio. kr. på Bornholm. De afledte skatteprovenuier er mere end 41 mio. kr. til gavn for hele Danmark, og heraf får Bornholms Regionskommune selv de 3 mio. kr. Sidst men ikke mindst vil omsætningen betyde mere end 97 årsværk på Bornholm + yderligere knap 53 årsværk i resten af landet. I alt 150 årsværk!

Ved et møde i Gudhjem Mølle i august 2012, blev der sat fokus på udvikling af krydstogsturisme.

Effektmålingen er beregnet ud fra VisitDenmarks RTSA/LINE 2008, der viser turismeomsætningens afledte samfundsøkonomiske effekter. Metoden er alment anerkendt til at fastslå turismens afledte økonomi.

Kokkekonkurrence på Gudhjem Havn.
Et krydstogtskib er ankre op og sejler gæster i
challup til havnen.

Krydstogtsprojektets dokumentation

Krydstogtskib i Rønne Havn.

- Store skibe giver store muligheder
- En investering med kort tilbagebetalings tid

Hvis Bornholm får tidssvarende infrastruktur og kan anløbes af større skibe, vil øen opleve en markant stigning af krydstogtgæster. Som det er i 2012, har vi selv med det rekordstore antal anløb på ca. 60 skibe kun et passagerantal på ca. 45.000, svarende til et snit på ca. 750 gæster pr. skib.

Hvis de store skibe kunne anløbe Bornholm frem for at sejle forbi, som de gør i dag, skal der kun 10 – 15 skibe med mellem 3.000 og 4.500 passagerer til at nå samme antal gæster, som vi har i dag med

60 skibe. Med en tidssvarende infrastruktur giver Bornholm den danske krydstogturisme exceptionelt gode muligheder for at gøre Danmark til en markant spiller i det voksende marked for krydstogturisme i Østersøen. Det er en investering, der ikke blot vil give hurtigt og markant afkast, men også gavne den nationale udvikling af et af fremtidens helt store turistmarkeder på lang sigt. Til stor glæde for vores krydstogtgæster, for Bornholm og for Danmark.

- 112 nye arbejdspladser, hvoraf 39 ligger i København og resten af landet.
- Bornholms krydstogtspakke giver 31 mio. ekstra i statskassen - hvert år
- Bornholms krydstogtspakke betyder flere krydstogtskibe til København
- Inden 5 år har Bornholm 180.000 krydstogtgæster - hvert år

Den bornholmske krydstogtgæst har mulighed for et besøg på fæstningsøerne Christiansø og Frederikssø.

Bornholms
Regionkommune